

Анотація навчальної дисципліни **«Контрфактичність: філософський аналіз»**

Анотація. Контрфактичні узагальнення являють собою вкрай важливу і складну філософську проблему. Мовно контрфактичні узагальнення фіксуються у формі контрфактичних умовних суджень. Форма умовних суджень: Якщо ..., то... В контрфактичних умовних судженнях умова (антецедент, те, що йде після слова якщо) завжди є хибним, а значення всього умовного судження – завжди істинним. Тобто формально міркування з хибної умови (засновку) завжди є істинним, незалежно від того яким є світ. Такий стан справ виявляється проблемним як з точки зору формального аналізу подібних виразів, так і в загально філософській, науково-методологічній перспективі, оскільки самі змісти фундаментальних законів природи, і можливі формулювання, що залучають кавзальність виявляються контрфактичними узагальненнями.

В такий спосіб, контрфактичні узагальнення розповсюджені в науковому та повсякденному вжитку. Вони формулюються у формі умовних суджень із хибною умовою. Отже, контрфактичні узагальнення є змістами контрфактичних умовних суджень. Вони являють собою одну із найбільш ускладнених проблем в сучасній філософії, що є актуальною для теорії пізнання і метафізики, етики, філософії дії (практичної філософії) і ін.

Тема контрфактичних узагальнень, контрфактичних умовних суджень актуалізується в аналітичній філософії в середині 20 століття. В першу чергу це пов'язано з розквітом філософії мови в цей час в цій традиції. Філософія мови довгий час була провідною дисципліною аналітичної традиції, що, разом з філософією свідомості (Philosophy of Mind) стала осередком аналізу проблематики теорії пізнання, метафізики, етики і т. ін. Отже увага була першочергово спрямована саме на аналіз засобами філософії мови відповідних суджень (умовних контрфактичних). Такий аналіз виявився і залишається вкрай проблемним.

Отже, в даний навчальний курс залучаються як традиційні підходи різних традицій і дисциплін філософії 20 ст., так і альтернативні підходи. Спеціальна увага приділяється аналітичній філософії. Серед основних авторів, доробок яких є наріжною джерельною базою, варто згадати: Ф. Рамсей, Н. Гудмен, Д. Льюїс, Р. Сталнакер та ін.

Мета навчальної дисципліни: дати знання про зміст і підходи до аналізу проблеми контрфактичних узагальнень (що формулюються у формі умовних контрфактичних суджень) в сучасній філософії.

Попередні вимоги:

Аспірант/магістр/бакалавр має знати: основний зміст і проблеми сучасної філософії; способи застосування основних категорій та ідей у сучасній теоретичній філософії, місце і роль філософії у формуванні наукового світогляду та сучасної культури; історію теоретичної і практичної філософії.

Аспірант/магістр/бакалавр має вміти: використовувати сучасні філософські категорії та ідеї у дослідженні проблем філософії; мати професійні погляди на розв'язання проблем теоретичної філософії; аналізувати й фахово

застосовувати першоджерела та дослідницьку літературу з теоретичної і практичної філософії.

Змістовні модулі:

Тема 1. Контрфактичні узагальнення (контрфактичні умовні судження): форма і зміст.

Тема 2. Феноменалізм, реалізм, анти-реалізм в науці і повсякденні.

Тема 3. Ф. Рамсей: інтерпретації контрфактичних умовних суджень.

Тема 4. Д. Льюїс: інтерпретації контрфактичних умовних суджень.

Тема 5. Р. Сталнакер: інтерпретації контрфактичних умовних суджень.

Мова викладання: українська

Рік підготовки, шифр навчальної дисципліни: ВПЗ.09.02; друге півріччя 4-го року навчання.

Кількість кредитів: 3.

Форма заключного контролю: залік.

Структура навчальної дисципліни: загальний обсяг 90 годин, у тому числі 30 години аудиторних занять (20 год. – лекційні заняття, 10 год. – семінарські заняття), 60 годин самостійної роботи.

Викладач: Лактіонова Анна Валеріївна, доктор філос. наук, доцент, професор кафедри теоретичної і практичної філософії філософського факультету.

Інформація про викладача:

http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/prof_philosophy_dept/47/23/8